

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Bralna pismenost in razvoj slovenščine – OBJEM

POROČILO RAZVOJNE NALOGE KNJIŽEVNE VZGOJE Šolsko leto 2018-2019

Razvojno nalogo -Književna vzgoja v vrtcu smo uresničevali z načrtovanim globalnim ciljem Jezik kot objekt igre ter z operativnimi cilji, ki so jih strokovne delavke načrtovali za izvajanje dejavnosti znotraj vseh oddelkov vrtca.

Prioritetna naloga smo izvajali preko strokovnih aktivov za vzgojitelje. Pripravili smo načrt sodelovanja s starši v povezavi z književno vzgojo. Opredelili cilje ter načela, ki bodo podpirala udejanjanje naloge v praksi.

Strokovne delavke so z cilji Književne vzgoje lahko razvijale tudi gradnike bralne pismenosti: Razvoj govora, razvoj besedišča, Razumevanje besedila in odziv na besedilo, motivacija za branje, ter kritično branje. Operativni načrti strokovnih delavk so bili zapisani na podlagi skupnih usmeritev v strategiji razvijanja književne vzgoje kot prednostne naloge v povezavi z gradniki.

Ob poslušanju in pripovedovanju pravljic ter drugih literarnih del so otroci razvijali zmožnost domišljajske rabe jezika. Strokovne delavke so načrtovale vsebine in izbirale književne zgodbe, ki so jih nagovarjale, hkrati pa omogočale, da so lahko doživljali književno dogajanje in se poskušali identificirati z književnimi junaki.

V oddelkih prve starosti so bili poudarki predvsem na skupnem branju, (branje v krogu prijateljstva, v koticu, za mizo, vsakodnevne bralne minutke, uporaba bralne mape, ..) kjer so otroci doživljali ugodje, veselje, zabavo, ter pridobivali pozitivni odnos do literature ter razvijali skupno vezano pozornost.

V tej starosti radi listajo po slikanicah, kartonkah različnih zvrsti in ob njih pripovedujejo po svoje, listajo in posegajo po knjigah, ki ponujajo neke vrste animacijo (npr. zvočnice, knjiga tipanja, knjige z zavihki, knjige z lutko ,knjige o Pikiju so imajo zgodbo, animacijo, zato so otrokom priljubljene..).

Daljše zgodbe otrokom pripovedujejo s pomočjo lutk,(ploskovne, na prstne, ročne, na palici..), rekvizitov ali pa pripravijo vsebino v obliko dramatizacije. Otroci se veselijo uživajo v tovrstnih dejavnostih. Uživajo v predstavah, ki jih pripravijo strokovne delavke..(lutkovna predstava z aplikacijami Piščančka Pika, igre z aplikacijah književnih junakov, dramatizacija Mamica, kje si?, Pozdravljen Piki, Muca copatarica, Rdeča Kapica, Trije prašički, ..).

Otroci oponašajo ravnanja književnih junakov, ki so v teh vsebinah predvsem živali, (poustvarjanje glagolov z gibanjem in oglašanjem).

Lutke so otrokom primerna motivacija ali izhodišče za nadaljnje dejavnosti. Predvsem je lutka primerna za otroke, ki se težje odprejo in so zadržani, ob njej se tako sprostijo in veliko lažje pride do pogovora in sodelovanja med otroki in z odraslim.

Po knjižni predlogi- Zelo lačna gosenica je bilo izvedenih mnogo raznolikih dejavnosti (prepoznavanje in pritrjevanje različnega sadja in zelenjave na podlago iz samolepilne folije, življenjski cikel metulja – seznanjanje s pojmi gosenica, buba, jajčece, metulj; prirejanje slikovnega in predmetnega gradiva, pesmi, Gosenica in Metuljček Cekinček; dramska igra z pevskimi vložki (Gosenici na pomoč).Otroci so preko igre, ter literature spoznavali jezik, izkazovali razumevanje določenih navodil, sosledja in smisla. Starosti primerno so se odzivali na videno in slišano.

Otroci so preko branja različne literature, ob lutki, rajalnih igrah in drugih igrah spoznavali različne domišljjske in realne situacije iz njihovega vsakdana. Ob tem izražajo osnovna čustva, predvsem čustva ugodja in neugodja, s pomočjo kretenj in mimike, ter z prvimi komentarji (ojoj, še, joka, ha, ha, grrr...).

Knjižni koticiki v igralnicah spodbujajo in motivirajo za branje ter spodbujajo predvsem interes, poseganja po tovrstni izbiri.

Strokovne delavke so pripravile in ponudile otrokom različne koticike, ki otrokom omogočajo simbolno igro: koticček dom, zdravnik, frizer, pošta, ...otroci so se igrali igre vlog, bili so zelo ustvarjalni in domiselni. Med njimi je potekala interakcija in sproščena komunikacija je otroke vodila do sklepanja prvih prijateljstev.

V prvem starostnem obdobju razumevanje in odzivanje na besedilo najlažje spremljamo s podajanjem krajših sestavljenih navodil, ki jim mora otrok prisluhniti, razumeti, da jih izvrši znotraj rutine in prikritega kurikulumu.

V oddelkih druge starosti so ciljno načrtovane in vodene dejavnosti ter pripravljeno okolje bili bistvenega pomena za delo z otroki. Materiali in dejavnosti so otroke nagovarjali h govoru in k pogovoru.

Otroci so imeli mnogo priložnosti za učenje in zavestno izražanje svojih misli ob prebranem besedilu, dramatizaciji ali lutkovni predstavi. Zmožni so ustvarjalnega sodelovanja pri uprizarjanju določenih delov zgodbe z gibi, sledijo zgodbi in vedo kdaj so na vrsti, sodelujejo pri pripravi mini gledališča, sodelujejo pri soustvarjanju besedila za igro, samostojno izberejo gledališke rekvizite, se vključujejo v izvedbo predstave, se identificirajo s književno osebo.

Otroci v zgodbah spoznajo vrednote in jih spontano prenašajo v vsakdanje življenje (prijaznost, veselje, pomoč drugemu,..). Izvedli so predstave za otroke drugih oddelkov, ter za starše ob družinskem prazniku. Predstave so pripravili tudi na prostem, v bližnjem gozdičku.

Dnevno branje pravljic, zgodb, otroke razveseljuje. Pogovori po poslušanju pravljice, zgodbe, spodbujajo razvoj govora, širjenju besedišča, razvijajo slušno pozornost in omogočajo različne govorne položaje.Otrok se mnogokrat lahko preizkusi v vlogi govorca ter poslušalca.

Deklamacije, izštevanke, rime, izmišljarije pogovori o prebranem besedilu, slikanice brez besedila, gibalno uprizorjanje prebranega, dramatizacija prebranega so dejavnosti, ki otroku pomagajo razvijati domišljijo.

V oddelkih skupaj veliko berejo. Otroci se učijo poslušati in tudi slišati, odgovarjajo na zastavljena vprašanja, smiselno odgovarjajo ter sprašujejo.

Branje pravljic (Kako je Rusica pregnala grdinico, Medved išče pestunjo, Muca Copatarica, Moj dežnik je lahko balon, spodbuja poglobljanje vsebin z raznolikimi dejavnostmi kot so: pripovedovanje zgodbe ob slikovnem gradivu, izdelava družabnih iger, koticiki za simbolno igro po literarni predlogi, improvizacijski ples na izbrano programsko glasbo, dramatizacija po zgodbi.

Otroci so skozi zgodbico – živalsko basen spoznali, kako lahko govorice, nepreverjene informacije, dodajanje lažnih dejstev spremeni potek dogodkov oziroma samo resnico dogodka. Tudi sami so projecirali podobne situacije, ki pa jih tako majhni otroci ne poznajo prav veliko, saj so po naravi še zelo iskreni in odkriti.

S pomočjo književne vzgoje se je razvijala jezikovna zmožnost, besedna zmožnost, skladišna/slovnična zmožnost: opisovanje, pripovedovanje, razlaganje, utemeljevanje. Otroci so jih izkazovali tako, da razumejo in uporabljajo kompleksnejša besedila pri opisovanju zasnava več podrobnosti ter opisuje dogodke.

Razumevanje pomena besed in njihova uporaba pri sprejemanju in tvorjenju besedil, ki jih otroci izkazujejo tako, da: razume in uporablja besede iz vsakdanjih situacij, pripoveduje daljše in zapletene povedi, uporablja metajezikovne izraze (spomniti, ...).

Razumevanje raznolikih besedil, sklepanje, ugotavljanje bistva; iskanje, primerjanje, urejanje, organiziranje podatkov iz besedila otroci izkazujejo tako, da ob poslušanem besedilu smiselno odgovarjajo na zastavljena vprašanja, se odzivajo govorno in nebesedno, pripovedujejo ob slikah, pripovedujejo svojo zgodbo ob konkretnem materialu, sledijo navodilom in usmeritvam.

Odziv na besedilo in tvorjenje besedil: tvorjenje ustreznih in smiselnih govorjenih besedil o prebranem otroci izkazujejo tako, da o poslušanem besedilu sprašujejo in ga komentirajo, pripovedujejo s svojimi besedami, ter nadaljujejo zgodbo, na slišano besedilo se odzove z gibom.

Prebrana literatura ter pripravljeno okolje omogočata možnost razvijanje otrokove spontane domišljajske igre.

Večina otrok je vstopala v dejavnosti samostojno, nekateri posamezniki so potrebovali več spodbude, pomoči, usmerjanja, ter učenja s pomočjo vrstnika. Zagotovo pa so pripravljene dejavnosti za razvijanje književne vzgoje omogočale uresničevanja načela enakih možnosti in upoštevanja različnosti med otroki ter načelo multikulturalizma.

Projekt bralne značke Petra Nosa, ki se izvaja v vseh oddelkih z pestrim izborom različnih zvrsti književnih besedil zagotovo spodbuja tako otroke kot starše k skupnemu branju.

Pomen književne vzgoje ter branja v vrtcu smo zagotovo dobro ozavestili. Organizirali smo raznolike in pestre dejavnosti, vsebine s katerimi so besedila povezana se navezujejo na področja Kurikuluma za vrtce. Učimo se kako izbrati in uporabiti spoznavna, etična ter estetska besedila in ilustracije, ki so vrednostna in skladna s Kurikulumom.

Branje postaja veselje in naše vsakdanje opravilo.

Alja Verdinek, svetovalna delavka
Vodja projekta Objem